

Informativni list za čuvanje pasa

Uobičajen životni vijek: 12-15 godina

Troškovi

Životinja	300-4000 CHF	Zavisno od rase i porijekla
Početni troškovi	500-1000 CHF	Hranilica i pojilica, uzica, ogrlica, korpa, kutija za transport, troškovi veterinara za kastraciju, cijepljenja, čišćenje od parazita, oblikovno čipiranje, registriranje i oblikovni tečajji za stručno poznavanje pasa.
Godišnji troškovi	1000-2000 CHF	Ovisno od veličine psa: hrana, porez na držanje psa, redovni troškovi veterinara za cijepljenja i čišćenja od parazita, boravak u pensionima za pse tijekom godišnjeg odmora
Ostalo	Dodatni troškovi veterinara mogu znatno povisiti cijenu životinje	

Uloženo vrijeme

Psi bi trebalo da mogu živjeti skupa sa svojom porodicom, svojim ljudskim čoporom. Dodatno im je potrebno dnevno više sati potpune, njima posvećene pažnje, dugotrajne šetnje po različitim putevima, odgojne vježbe kroz igru i zanimacija za nos, uši i mozak, kao na primjer igra traganja. Pse ne bi trebalo ostavljati same duže od 4 sata. Za osobe koje provode dosta vremena na radnom mjestu psi kao kućni ljubimci nisu pogodni, osim ako psa mogu povesti sa sobom na radno mjesto, gdje bi se on mogao slobodno kretati. Pored toga, psima je potrebno i dosta vremena za pohađanje kursa za dresuru. Prije donošenja odluke za uzimanje psa, budući vlasnik se mora temeljno informirati kod stručnjaka i pomoću stručne literature.

More zakonskih paragrafa

Držanje pasa je Švicarskoj vrlo komplicirano. Vlasnici pasa moraju poštivati različite propise. Najprije postoji zakonodavstvo o zaštiti životinja za cijelu Švicarsku, koje propisuje minimalne uvjete za držanje pasa i obazrivo postupanje u skladu sa njihovom rasom. Zakonodavstvo sadrži također propise za uzgoj pasa te za upotrebu pomoćnih sredstava za odgoj. Tako su na primjer bodljikave i odgojne ogrlice koje funkcioniraju sa električnim podražajima i mirisnim tvarima u Švicarskoj zabranjene. Osim toga je obrezivanje ušiju i repa u Švicarskoj zabranjeno, a također i uvoz pasa sa obrezanim ušima i repom osim u dvije iznimke: pse sa obrezanim repom i ušima vlasnici smiju unijeti u Švicarsku samo prilikom trajnog useljenja i za vrijeme trajanja odmora.

U Švicarskoj vlasnici pasa moraju pohađati obvezujuće tečajeve kojima se dokazuje stručnost u poznavanju pasa: 4 sata teorijski tečaj za buduće vlasnike bez iskustva sa psima i 4 sata praktični tečaj sa svakim novim psom, bez obzira odakle vlasnik nabavio psa (utočište za životinje, uzgajivač, inozemstvo...). Adrese priznatih trenera pasa koji

mogu davati obvezujuće tečejeve za dokaz stručnosti u poznavanju pasa nalaze se na stranici: www.bvet.bytix.com/plus/trainer/. U Švicarskoj je također obligatorno čipiranje i registriranje pasa i to u centralnom registru www.anis.ch. Uobičajeno je da veterinar injicira čip i registrira psa pod imenom njegovog vlasnika.

Pored zakona koji važi na teritoriji cijele Švicarske posjeduje skoro svaki kanton svoj vlastiti zakon o psima. Kantonalni zakoni o psima mogu se jako razlikovati od kantona do kantona. Dok su nekim kantonima pojedine rase potpuno zabranjene, u drugim kantonima je na snazi obligatno stavljanje brnjice za izvjesne pasmine itd. Pregled kantonalnih zakona o psima nalazi se na stranici www.tierschutz.org (na jeziku koji se govori u datom kantonu). Ukoliko niste sigurni sa zakonodavstvom u vašem kantonu, trebali biste kontaktirati nadležnu kantonalnu veterinarsku službu. Molimo da pri tome imate na umu sljedeće: kada vlasnik psa u Švicarskoj pređe granicu jednog kantona mora se pridržavati zakone koje važe na njegovom teritoriju. Da bi izbjegli nesigurnosti, trebali bi ste uvijek sa sobom nositi uzicu, brnjicu (na koju je pas naviknut) i potrebne dokumente (knjižicu kućnog ljubimca, iskaznicu imunizacije i dokaz vlasnika o stručnosti u poznavanju pasa).

U Švicarskoj općine ubiru porez na držanje psa. Svaki vlasnik mora svog psa registrirati u općini i plaćati za njega porez. Porez na držanje psa iznosi između 40 i 150 franaka godišnje. Time općine financiraju skupljače za otpatke i plastične vrećice ("Rotbidog" sustav) kojima vlasnici pasa moraju ukloniti otpad od svojih kućnih ljubimaca.

Rasni pas ili mješanac? Štene ili odrastao pas? Mužjak ili ženka?

Prednost rasnih pasa leži u tome što je poznato kako će pas kasnije izgledati i koje se osnovne crte njegovog karaktera mogu očekivati. Pri jednostranom odgoju se, ipak, kod rasnih pasa često mogu susresti nasljedne bolesti. Stoga bismo Vas odvratili od rasa pasa, čije su karakteristike ekstremno uzgajane, npr. patuljast rast, spljošten nos, velika glava, kratke noge. Nasljedne bolesti se mogu javiti i kod mješanaca. Staranje o mladom psu pričinjava mnogo radosti, ali iziskuje dosta posla i vremena. Prije svega, tijekom prvih nedjelja i mjeseci oni moraju pohađati specijalni kurs za odgoj štenaca. Prije nego potrebni su mladim psima kasniji odgojni kursevi. Mužjaci mogu razviti dominantan stav u odnosu sa čovjekom i drugim psima mnogo prije nego ženke. Zbog toga se svim psima, a osobito sa mužjacima, mora voditi računa da li su odgojeni savjesno i dosljedno. Ženke se pare dva puta godišnje. Kako bi se izbjegao okot, u vrijeme parenja se ne smiju ostaviti bez nadzora – utočišta za životinje su ispunjena velikim brojem pasa! Veterinari rado daju savjete o sprječavanju parenja odnosno o kastraciji.

Gdje kupovati? O čemu voditi računa?

Mnogo pasa, mladih i odraslih, u utočištima društva za zaštitu životinja čekaju svoj novi dom. Osoblje koje je zaposleno u utočištima može kompetentno posavjetovati buduće vlasnike pasa. Većina utočišta daje samo cijepljene, uglavnom kastrirane pse uz naknadu troškova i sa ugovorom. Ukoliko se rasni pas nabavlja kod dresera. Morali biste posjetiti više dresera i usporediti uvjete u kojima su psi odrastali. U Švicarskoj postoje dvije oznake za kontroliranu dresuru pasa: Zlatni žig za kvalitet i Certodog. Štenci bi trebalo da se odvoje od majke i svoje braće i sestara tek sa 10–12 nedjelja starosti. Pažljivo sa štencima koje trgovci jeftino cijene, i sa štencima od dresera koji nisu kontrolirani! Oskudni uvjeti odgoja u ovakvim "masovnim proizvodnjama" uglavnom vode ka poremećajima u ponašanju i zdravstvenim problemima.

Odustanite potpuno od kupnje životinja putem interneta! Životinje koje se nude na internetu potječu često iz masovne proizvodnje i uzgajaju su pod jezivim uvjetima. Također se i ilegalna trgovina psima odvija putem besplatnih oglasa u internetu, gdje se često događa prevara.

Šta je potrebno psima?

Psima je potrebna hrana jednom do dva puta dnevno, štencima češće, i uvijek svježa voda. Svog psa možete hraniti gotovom hranom za pse ili, pak, hranom koju ste sami pripremili, s tim da svaki put ostvarite kombinaciju: jedna mjera mesa i jedna mjera škroba. Takozvani “predmeti za žvakanje” su dobri za higijenu zuba. Kod česte upotrebe kostiju postoji opasnost od zaraze parazitima. U ovisnosti od dužine dlake, psima je potrebna intenzivna njega, kako se dlaka ne bi zamrsila. Ipak, pse se ne mora pretjerano često kupati u sapunici, izuzev ako nisu pretjerano prljavi. Držanje na lancu ili u kavezima ne odgovara potrebama pasa, te ih stoga treba odbaciti. U Švicarskoj je nažalost i dalje dozvoljeno držanje pasa na lancu, maksimalno 19 sati dnevno. Zakonodavstvo o životinjama propisuje minimalnu veličinu kaveza u ovisnosti o težini, tako da na primjer za 2 psa tjelesne težine 20-45 kg mora stajati na raspolaganju najmanje 8m² površine u kavezu, a uz to još izolirana kućica ili suho sklonište. Švicarsko zakonodavstvo zahtjeva da vlasnici pasa svoga psa dnevno izvedu u šetnju u skladu sa njegovim potrebama kao i da mu omoguće adekvatne kontakte sa drugim psima i ljudima. To važi također i za pse koji se drže u kavezima ili na lancima.

Psi se moraju više puta u toku dana čistiti vani, na prirodnom tlu. Naravno da se pseći izmet mora sakupiti i baciti u otpatke. Ukoliko bi se svakodnevna šetnja morala provoditi isključivo po gradskim ulicama, moramo Vas odvratiti od držanja psa. Zajednička šetnja ima šire značenje nego što se obično pretpostavlja: pas mora zadovoljiti svoju potrebu za kretanjem, istutnjiti se, ispitati okolinu i igrati se, i to najbolje sa drugim psima. Za vrijeme šetnje mogu se sa psom raditi odgojne vježbe kroz igru (pozivanje, pažnja, hodanje uz nogu itd.) i tako ga zaposliti s igrama koje potiču njegove umne sposobnosti i prirodna čula, kao na primjer praćenje mirisnih tragova ili traganje za skrivenom hranom.

Odgoj

Svakom psu je u izvjesnoj mjeri potrebna dresura. Treba da nauči da ne skače na ljude, da ne vuče uzicu, ne reži kada ga mole da siđe sa kreveta. Na tečajima za dokazivanje stručnosti u školama za pse i na kursovima dresure vlasnici pasa uče kako da psu priđu sa razumijevanjem i da imaju prijateljski, ali dosljedan odnos. Porijeklo neželjenih načina ophođenja se većinom treba tražiti u samom vlasniku, a ne u psu. Vlasnici pasa se još prije kupovine psa moraju intenzivno informirati i dobro razumjeti osnovno ponašanje svojstveno toj rasi psa, kao i modernu i skladu sa rasom odgovarajuću dresuru svog novog šticećenika.

Problemi u ponašanju

Neprestano lajanje, agresivnost, nekontrolirani nagon za lov, vučenje za uzicu i drugi problemi u ponašanju nisu razlog da se pas da u utočište za životinje. Stručno obrazovani terapeuti za poremećaje u ponašanju i psiholozi za životinje pomažu vlasnicima da poboljšaju držanje svojih pasa i ophođenje s njima, kao i u rješavanju problema treningom i raznim terapijskim metodama i to sa kvotom uspjeha od 80 %. Savjetovanje sa problemima u ponašanju nude veterinari koji su specijalno obučeni u medicini ponašanja (www.stvv.ch) i savjetnici za životinjsku psihologiju (www.vieta.ch).

Veterinarsko zbrinjavanje

Pse bi trebalo cijepiti jednom godišnje, a od parazita čistiti više puta u toku godine. Veterinar daje neophodne vakcine i ispituje redovito zdravstveno stanje psa.

Psi i godišnji odmor

Kada putujete na godišnji odmor, za psa je dobro ukoliko može da Vas prati na putovanju. Međutim, tada se mora izabrati hotel odnosno smještaj koji pogoduje psima. Pse ne treba ostavljati u automobilu. Već u proljeće, temperatura zraka u automobilu, pri poluotvorenom prozoru, može dostići

i do 80°C – što je zamka za životinje sa katastrofalnim posljedicama koje mogu dovesti i do smrti! Kao alternativno rešenje se nudi i odvođenje pasa u pansion ili utočište za životinje, gdje dnevni boravak staje 25–50 franaka. Napuštanje životinja je zakonom zabranjeno i može biti kažnjivo i do 20 000 franaka.

Psi i djeca

Psi mogu biti djeci jako dobri partneri i prijatelji. Djeca se, ipak, ne mogu sama starati o psu. Odgovornost za odgovarajuće čuvanje i odgoj, kao i upućivanje i nadzor nad ophođenjem djeteta sa psom ovisi o roditeljima. Malu djecu ne treba ostavljati same sa psom.

Informacije i kontaktna mjesta

- Brošure i informativni listovi: "Psi" (njemački, francuski, talijanski), "Oprez prilikom kupovine pasa" (njemački, francuski), Savjetnik Švicarskog društva za zaštitu životinja STS, se mogu besplatno dobiti ako se pošalje frankirana kuverta formata C5 sa naznačenom vlastitom adresom na: STS, Dornacherstraße 101, Postfach, 4008 Basel, telefon: 061 365 99 99, faks: 061 365 99 90, sts@tierschutz.com, www.tierschutz.com, besplatno savjetovanje (njemački, francuski, engleski), besplatne brušure, adrese utočišta za životinje, Kinderclub www.krax.ch
- "Dijete i pas", "Od šteneta do psa kroz igru", "Razumjeti pse – pravovremeno vidjeti signale" (njemački), posebna izdanja Švicarskog časopisa o psima, možete dobiti besplatno od Švicarskog društva za zaštitu životinja STS uz slanje B4 kuverte sa naznačenom vlastitom adresom i plaćenom poštarinom.
- Besplatna informacijska brošura "Pravilno držanje pasa – životinja", "Ja si želim jednog psa", "Ja imam psa", "Imam strah od pasa", "Putovati sa psom i mačkom"; knjižica za prevenciju ujeda pasa kod djece "Tapsi, dođi" (njemački, francuski, talijanski), izdana od Saveznog ureda za veterinarska pitanja BVET, može se besplatno naručiti kod Švicarskog društva za zaštitu životinja STS ili BVET ili skinuti na BVET stranici kao PDF dokument, www.bvet.admin.ch i www.tiererichtighalten.ch.
- Certodog, Donacija za dobrobit pasa, Gugelmattstrasse 36, 8967 Widen, tel.: 056 631 80 18, faks: 056 631 80 18, info@certodog.ch, www.certodog.ch, Certodog plaketa za dresuru pasa, dopunska obuka za vlasnike pasa.
- Švicarsko kinološko društvo SKG, Brunmattstrasse 24, 3007 Bern, tel.: 031 306 62 62, faks: 031 306 62 60, www.skg.ch, info@skg.ch. „Zlatni žig za kvalitet“ plaketa za dresuru pasa, Kursevi odgoja obuka i dopunska obuka za vlasnike pasa.
- Kynologos AG, Društvo za primijenjeno istraživanje ponašanja pasa, Habersaat, 8914 Aeugstertal, tel.: 044 776 11 87, faks: 044 776 11 89. Originalni dani za igranje i žigosanje štenaca, dopunska obuka za vlasnike pasa.

Urednik:

Schweizer Tierschutz STS, Dornacherstrasse 101, 4008 Basel,
Tel. 061 365 99 99, Fax 061 365 99 90, www.tierschutz.com, sts@tierschutz.com